

TRANSPORTS I COMUNICACIONS

RESUM

El total de 4.676 empreses del sector dels transports i les comunicacions que hi havia a les Illes Balears l'any 2002, varen presentar un volum de negoci de quasi sis mil milions d'euros. El 89% d'aquest valor correspon a empreses grans. La xifra corresponent a Espanya va ser de més de 109.000 milions d'euros. D'aquests, el 5,4% de total del volum de negocis en l'àmbit nacional correspon a la comunitat autònoma de les Balears.

D'altra banda, el VAB a cost dels factors d'aquest sector va ser, aproximadament, de 1.088 milions d'euros, és a dir, un 3,2% major que l'any 2001. El diferencial tan gran que hi ha entre el volum de negocis i el VAB a cost dels factors s'ha de relacionar amb el fet que el consum de matèries primeres i les despeses en serveis exteriors varen ser molt grans (ambdues quantitats representaren el 52,3% del volum de negoci). El nivell de productivitat se situa un 22,6% per sobre del nivell nacional.

A Espanya les activitats de transports i comunicacions l'any 2002 varen ocupar més de 940.000 treballadors, el 2,8% dels quals, a les Illes Balears. La taxa d'assalariats de les Balears va ser menor que la nacional a causa de les empreses de menys de vint treballadors. Les empreses de transports petites varen ser les que patiren menys els efectes de l'estacionalitat d'aquest sector. Totes les activitats de transports i comunicacions tenen contractats principalment homes, excepte les agències de viatges, en què predomina el sexe femení.

El transport de viatgers va ser l'activitat de transport més important de les Illes Balears quant al personal ocupat durant l'any 2002. Les agències de viatges varen ser les activitats a què més va afectar l'estacionalitat ocupacional.

L'activitat postal va ser l'activitat de comunicacions que més persones ocupades i un major nombre d'empreses va tenir durant l'any 2002 a les Illes Balears, si bé el volum de negocis i la inversió bruta en béns materials de l'activitat de comunicacions balear l'any 2002, els varen aportar principalment les activitats de telecomunicacions.

Amb relació a l'anàlisi conjuntural de l'any 2004 destaca la caiguda de l'activitat de passatgers per via marítima en règim de cabotatge i en règim de creuer turístic. El transport aeri va augmentar el 5%. El *seat only* («només vol») s'ha multiplicat gairebé per set en quatre anys. El transport terrestre per carretera manté el nivell d'activitat i augmenta el transport per ferrocarril. Tots els serveis postals i de comunicacions tingueren una evolució positiva.

10.1.

INTRODUCCIÓ

En aquest apartat 10, dedicat als transports i les comunicacions, s'inclouen les branques d'activitat de la CNAE-93 (rev. 1) següents. En primer lloc, les relatives a l'agrupació de transport: el transport de viatgers, el transport de mercaderies, les agències de viatges i altres activitats annees als transports. Amb relació a l'agrupació de comunicacions, s'inclouen les branques d'activitat següents: les activitats postals i de correu i les telecomunicacions. A diferència de la publicació *L'enquesta de serveis a les Illes Balears*,⁶⁶ s'inclouen aquí, en l'agrupació de transport, les agències de viatges, mentre que en l'enquesta esmentada aquesta activitat s'inclou en l'agrupació de turisme. En l'agrupació de comunicacions, també s'inclouen aquí les telecomunicacions, mentre que en l'enquesta de serveis, aquesta activitat s'inclou dins l'agrupació de tecnologies de la informació. Això fa que les dades agregades presentades aquí no coincideixin amb les dades agregades per agrupacions publicades en *L'enquesta de serveis a les Illes Balears*. Sí que coincideixen les dades en l'àmbit de la branca d'activitat.

66. Vegeu: *L'enquesta de serveis a les Illes Balears*, Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i Institut Nacional d'Estadística, Palma, 2005.

Les Illes Balears varen tenir l'any 2002, com a terme mitjà anual, més de vint-i-sis mil persones ocupades en el sector dels transports i les comunicacions. És a dir, aproximadament el 3% del total de persones ocupades a Espanya en aquest sector estan ocupades en empreses de les Illes Balears. Un fenomen que es repeteix any rere any és el fet que hi hagi un major nombre de treballadors ocupats en aquest sector en els trimestres segon i tercer, circumstància que deriva de la forta dependència d'aquesta activitat del sector que actua de motor de les Illes Balears, és a dir, el turisme, que es caracteritza per una forta estacionalitat. Així, a les Illes Balears el nombre d'ocupats durant el primer trimestre és de 3.583 persones menys que durant el tercer trimestre, és a dir, augmenta un 15%, mentre que a escala nacional l'augment del primer al tercer trimestre és només del 2%. La dispersió de l'ocupació trimestral del sector dels transports i les comunicacions està més emfatitzada en les empreses que tenen vint

persones ocupades o més. És a dir, les grans empreses són les més sensibles al factor de l'estacionalitat. (Vegeu el quadre I-100 i el gràfic I-30.)

El total de 4.676 empreses del sector dels transports i les comunicacions que hi havia a les Illes Balears l'any 2002 va presentar un volum de negoci de quasi sis mil milions d'euros. El 89% d'aquest valor correspon a empreses grans. La xifra corresponent a Espanya va ser de més de 109.000 milions d'euros. D'aquests, el 5,4% de total del volum de negocis en l'àmbit nacional correspon a la comunitat autònoma de les Balears. (Vegeu el quadre I-101.)

D'altra banda, el VAB a cost dels factors d'aquest sector va ser, aproximadament, de 1.088 milions d'euros, és a dir, un 3,2% major que l'any 2001. El diferencial tan gran que hi ha entre el volum de negocis i el VAB a cost dels factors s'ha de relacionar amb el fet que el consum de

QUADRE I-100. PERSONES OCUPADES EN LES ACTIVITATS DE TRANSPORTS I COMUNICACIONS (2002)

	Espanya			Balears		
	Total	1	2	Total	1	2
1r trimestre	933.362	428.292	505.070	24.263	9.287	14.976
2n trimestre	944.612	431.458	513.153	26.926	9.935	16.990
3r trimestre	954.826	430.439	524.387	27.846	10.062	17.785
4t trimestre	946.149	430.031	516.118	25.651	9.406	16.246
Mitjana anual	944.737	430.055	514.682	26.172	9.672	16.499
Personal extern	28.066	8.387	19.679	283	104	179

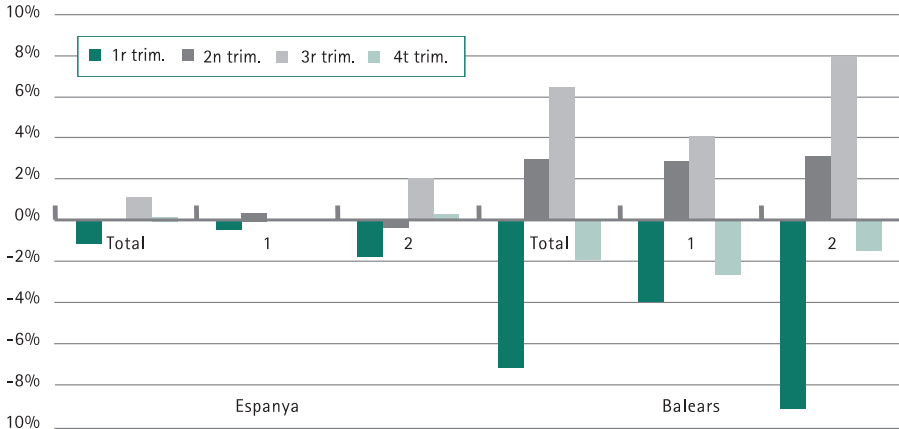
1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.

2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

Gràfic I-30

Percentatge de persones ocupades trimestralment respecte de la mitjana anual en les activitats de transports i comunicacions (2002)

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.
 2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.
 Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

matèries primeres i les despeses en serveis exteriors varen ser molt grans (ambdues quantitats representaren el 52,3% del volum de negoci).

El valor de producció es reparteix de manera molt diferent a escala nacional respecte de l'àmbit balear, ja que en l'àmbit nacional les despeses en serveis exteriors són la partida més important, mentre que a les Illes Balears tant la partida de serveis exteriors com la de consum de matèries primeres són molt rellevants. A més, a escala nacional tant les petites empreses com les grans tingueren unes proporcions similars, és a dir, els percentatges de despeses i de consums varen ser molt semblants; en canvi, a les Illes Balears hi va haver una diferenciació bastant important, ja que les petites empreses l'any 2002 varen tenir un

VAB a preu de mercat proporcionalment molt més gran que les grans empreses. (Vegeu el gràfic I-31.)

D'altra banda, l'excedent brut d'explotació de l'any 2002 va ser de quasi quatre-cents milions d'euros. Les petites empreses balears varen aportar l'11% del volum de negocis del sector dels transports i les comunicacions de les Illes Balears, mentre que l'excedent brut d'aquestes empreses va ser del 39% respecte del total i, a més, varen ocupar el 38% del total de persones ocupades en aquest sector a les Illes Balears.

Com a darrer tret important, en termes comparatius cal destacar que la taxa de participació femenina a les Illes va ser molt superior a la corresponent nacional.

QUADRE I-101. PRINCIPALS MACROMAGNITUDS DEL SECTOR DE TRANSPORTS I COMUNICACIONS (2002)*

	Espanya		Balears			
	Total	1	2	Total	1	2
1. Volum de negoci	109.175,80	30.899,10	78.276,70	5.983,00	659,70	5.323,30
2. Variació d'existències de productes acabats i en curs	12,10	9,90	2,20	0,90	-0,20	1,10
3. Treballs realitzats per l'empresa per a l'immobilitzat	602,70	71,50	531,20	1,70	0,20	1,50
4. Altres ingressos de gestió	1.796,40	205,20	1.591,30	86,10	6,60	79,50
5. Consum de mercaderies	10.698,10	2.228,60	8.469,50	1.965,80	105,20	1.860,60
6. Treballs realitzats per altres empreses	22.269,40	7.457,70	14.811,70	804,50	147,30	657,30
7. Valor de la producció (1+2+3+4-5-6)	78.619,60	21.499,50	57.120,10	3.300,60	414,00	2.886,60
8. Consum de matèries primeres i altres aprovisionaments	13.000,80	4.799,70	8.201,10	949,40	51,80	897,60
9. Despeses en serveis exteriors	21.268,50	4.855,50	16.413,00	1.199,10	86,50	1.112,60
10. Altres despeses de gestió	714,50	98,70	615,80	78,30	1,00	77,30
11. Valor afegit als preus del mercat (7-8-9-10)	43.635,90	11.745,60	31.890,30	1.073,90	274,80	799,20
12. Impostos lligats a la producció	559,70	148,70	411,00	6,90	4,40	2,50
13. Subvencions a l'explotació	2.129,20	26,00	2.103,20	21,00	0,60	20,40
14. Valor afegit al cost dels factors (11-12+13)	45.205,40	11.623,00	33.582,40	1.088,00	271,00	817,10
15. Despeses de personal	20.951,50	4.562,20	16.389,30	693,90	117,80	576,10
a. Sols i salaris	16.081,70	3.576,60	12.505,20	543,70	93,60	450,10
b. Indemnitzacions	167,40	25,00	142,30	5,80	0,40	5,40
c. Cotitzacions a la Seguretat Social a càrrec de l'empresa	3.950,80	876,80	3.074,00	122,20	22,70	99,50
d. Aportacions a sistemes complementaris de pensions	226,60	5,80	220,80	2,50	0,00	2,40
e. Altres despeses socials	524,80	77,90	446,90	19,80	1,00	18,70
16. Excedent brut d'explotació (14-15)	24.253,90	7.060,80	17.193,10	394,10	153,20	240,90

* Unitat: milions d'euros.

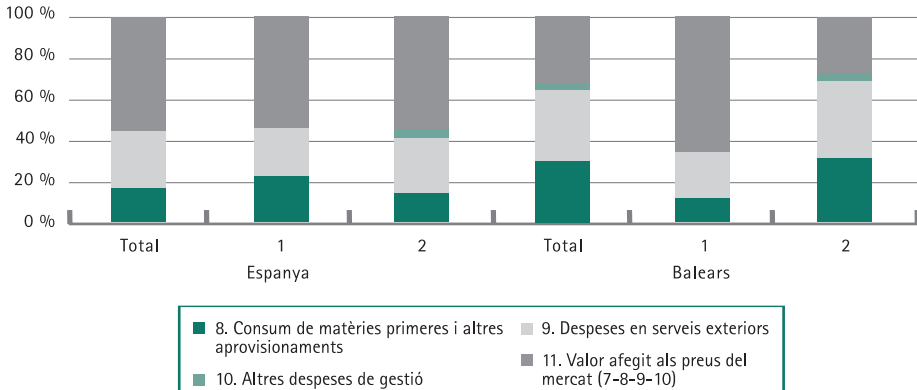
1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.

2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

Gràfic I-31

Percentatge de repartiment del valor de la producció a les activitats de transport i comunicacions (2002)

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.
 2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.
 Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

Aquest percentatge va ser més alt a les empreses que varen ocupar vint persones o més (grans empreses), i també la taxa d'assalariats a les empreses grans va ser molt més elevada, ja que les empreses petites es caracteritzen per tenir una major proporció de personal no remunerat; aquest fenomen també es dona en l'àmbit nacional. (Vegeu el quadre I-102.)

Aquest apartat ha analitzat el sector dels transports i les comunicacions. La resta d'aquest capítol es reparteix de la manera següent: en el pròxim apartat s'analitzen el transport i les branques en què es divideix; a continuació, s'analitzen els principals trets del subsector de les comunicacions; finalment, s'acaba l'estudi amb una valoració de la conjuntura per a l'any 2004.

QUADRE I-102. PERCENTATGES SOBRE EL PERSONAL OCUPAT (2002)

	Espanya			Balears		
	Total	1	2	Total	1	2
Percentatge de personal fix (%)	73	71	73	76	71	79
Percentatge de dones (%)	32	19	39	19	11	26
Taxa d'assalariats (%)	86	62	99	79	55	99

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.
 2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.
 Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

10.2.

ELS TRANSPORTS

Aquest apartat analitza les activitats que es troben dins de la CNAE-93 (rev. 1), incloses en les activitats 60, 61, 62 i 63, com són els transports de viatgers, els transports de mercaderies, les agències de viatges i altres activitats annexes als transports.

En primer lloc, cal remarcar que el 97% del total de persones ocupades en el sector del transport i les comunicacions ho estan en l'activitat del transport i és per això que cal dedicar-hi una especial importància.

Com a terme mitjà, l'activitat del transport ocupa més de 25.000 persones, si bé durant el tercer trimestre del 2002 se'n

varen ocupar aproximadament 3.500 més que durant el primer trimestre, fet que mostra la forta l'estacionalitat que té aquest sector de l'activitat, principalment les empreses que ocuparen vint persones o més; és a dir, les petites empreses no patiren tan fortament l'efecte de l'estacionalitat. (Vegeu el quadre I-103.)

La xifra de negocis de l'activitat de transports de l'any 2002 va ser de quasi sis mil milions d'euros, és a dir, el 99% del valor corresponent al sector dels transport i les comunicacions. L'aportació més important va ser la de les empreses que tenien vint persones ocupades o més. El VAB a cost dels factors va ser de 1.067 milions d'euros, mentre que l'excedent brut d'explotació, de 389 milions d'euros. (Vegeu el quadre I-104)

QUADRE I-103. PERSONES OCUPADES EN LES ACTIVITATS DE TRANSPORT A LES ILLES BALEARS (CNAE 60, 61, 62, 63) (2002)

	Total	1	2
1r trimestre	23.542	8.947	14.595
2n trimestre	26.145	9.538	16.607
3r trimestre	27.085	9.673	17.412
4t trimestre	24.911	9.040	15.872
Mitjana anual	25.421	9.300	16.121

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.

2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

QUADRE I-104. PRINCIPALS MACROMAGNITUDS DE LES ACTIVITATS DE TRANSPORT A LES ILLES BALEARS (CNAE 60, 61, 62, 63) (2002)*

	Total	1	2
1. Volum de negoci	5.932,30	636,40	5.296,00
2. Variació d'existències de productes acabats i en curs	0,10	0,00	0,10
3. Treballs realitzats per l'empresa per a l'immobilitzat	1,70	0,10	1,50
4. Altres ingressos de gestió	83,90	6,40	77,50

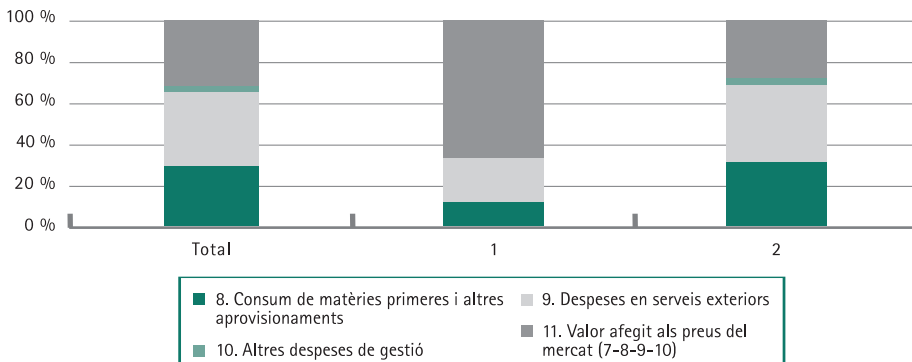
Continua

QUADRE I-104. PRINCIPALS MACROMAGNITUDS DE LES ACTIVITATS DE TRANSPORT A LES ILLES BALEARS (CNAE 60, 61, 62, 63) (2002)*

	Total	1	2
5. Consum de mercaderies	1.962,10	101,50	1.860,60
6. Treballs realitzats per altres empreses	797,80	144,60	653,20
7. Valor de la producció (1+2+3+4-5-6)	3.258,20	396,80	2.861,40
8. Consum de matèries primeres i altres aprovisionaments	942,60	45,40	897,20
9. Despeses en serveis exteriors	1.183,50	83,50	1.100,00
10. Altres despeses de gestió	78,20	0,90	77,30
11. Valor afegit als preus del mercat (7-8-9-10)	1.053,90	267,00	786,90
12. Impostos lligats a la producció	6,80	4,30	2,40
13. Subvencions a l'explotació	20,70	0,40	20,30
14. Valor afegit al cost dels factors (11-12+13)	1.067,80	263,10	804,70
15. Despeses de personal	678,30	112,70	565,60
a. Sous i salaris	531,20	89,50	441,70
b. Indemnitzacions	5,40	0,40	5,00
c. Cotitzacions a la Seguretat Social a càrrec de l'empresa	119,60	21,70	97,90
d. Aportacions a sistemes complementaris de pensions	2,50	0,00	2,40
e. Altres despeses socials	19,60	1,00	18,60
16. Excedent brut d'explotació (14-15)	389,50	150,40	239,10

* Unitat: milions d'euros.
 1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.
 2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.
 Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

Gràfic I-32
Percentatge de repartiment del valor de la producció a l'activitat del transport a les Illes Balears (2002)

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.
 2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.
 Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

El gràfic I-32 dóna una visió de les diferents proporcions que varen tenir el consum de matèries primeres, les despeses de serveis exteriors i les altres despeses de gestió. Clarament podem observar-hi que les grans empreses tingueren uns valors de consum de matèries primeres, de despeses de serveis exteriors i d'altres despeses de gestió proporcionalment més alts que en el cas de les petites empreses. Per tant, les petites empreses varen ser les que varen aportar una major proporció de valor afegit a preus de mercat a l'activitat dels transports, encara que en valors absoluts varen ser més importants les grans empreses.

Finalment, les persones ocupades en l'activitat de transport l'any 2002 varen ser principalment homes, especialment en el cas de les empreses petites. El personal assalariat fix en representava més del 70%. El fet que el personal assalariat de les grans empreses fos quasi tot, mentre que els de les petites empreses només el 61%, és un indicador que el personal no remunerat va tenir molt més pes a les petites empreses. (Vegeu el quadre I-105.)

En els quatre apartats següents s'analitza en major profunditat cadascuna de les branques en què es divideix l'activitat del transport. Aquestes són: el transport de

viatgers, el transport de mercaderies, les agències de viatges i altres activitats annees al transport.

10.2.1. EL TRANSPORT DE VIATGERS

L'any 2002 l'activitat del transport de viatgers de les Illes Balears estava formada per un total de 2.293 empreses, només trenta-sis de les quals es consideren grans empreses (vint persones ocupades o més). Aquesta activitat va ocupar, com a terme mitjà, 12.097 persones durant l'any 2002; això va suposar un augment del 7,3% respecte del l'any 2001. Les persones ocupades en grans empreses varen ser 8.523 i la resta (29,5%), en empreses amb menys de vint persones ocupades. És a dir, l'1,6% del total d'empreses (les grans) ocupà el 70,5% del personal ocupat en aquesta activitat. Això és degut que les petites empreses varen ocupar, com a terme mitjà, 1,6 persones per empresa; mentre que en el cas de les grans empreses aquesta xifra va ser de 267. L'activitat de transport de viatgers, com a part integrant de l'activitat de transports, es caracteritza per tenir una estacionalitat ocupacional, derivada de la forta dependència que té aquesta activitat respecte del turisme. (Vegeu el quadre I-106.)

QUADRE I-105. PERCENTATGES SOBRE EL PERSONAL OCUPAT EN LES ACTIVITATS DE TRANSPORTS A LES ILLES BALEARS (CNAE 60,61,62,63) (2002)

	Total	1	2
Percentatge de personal fix	73	71	73
Percentatge de dones	31	18	39
Taxa d'assalariats	86	61	99

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.
 2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.
 Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

QUADRE I-106. PERSONES OCUPADES EN LES ACTIVITATS DE TRANSPORT DE VIATGERS A LES ILLES BALEARS (PART CNAE 60, 61, 62) (2002)

	Total	1	2
1r trimestre	11.004	3.381	7.624
2n trimestre	12.535	3.714	8.821
3r trimestre	13.084	3.757	9.327
4t trimestre	11.766	3.444	8.322
Mitjana anual	12.097	3.574	8.523

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.

2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

El 2002 l'activitat del transport de viatgers va aportar a les Illes Balears un total de 2.194 milions d'euros de volum de negocis i, per tant, una reducció de 14,7 milions d'euros respecte de l'any anterior. El VAB a cost dels factors d'aquesta activitat va ser de 642,6 milions, xifra que suposa un augment de 25 milions d'euros respecte de l'any 2001. És a dir, si bé el volum de negocis l'any 2002 es va reduir respecte del 2001, el resultat va ser que el VAB a

cost dels factors va augmentar, i aquest fenomen es va donar gràcies al fet que els treballs realitzats per altres empreses es varen reduir, en passar de 255 milions d'euros l'any 2001 a 170 milions d'euros l'any 2002. D'altra banda, la causa principal que el valor del VAB a cost dels factors fos 3,6 vegades més petit que el valor del volum de negocis són les despeses en serveis exteriors i el consum de matèries primeres. (Vegeu el quadre I-107.)

QUADRE I-107. PRINCIPALS MACROMAGNITUDS DE LES ACTIVITATS DE TRANSPORT DE VIATGERS A LES ILLES BALEARS (PART CNAE 60, 61, 62) (2002)*

	Total	1	2
1. Volum de negoci	2.193,80	121,90	2.071,80
2. Variació d'existències de productes acabats i en curs	0,00	0,00	0,00
3. Treballs realitzats per l'empresa per a l'immobilitzat	1,50	0,10	1,30
4. Altres ingressos de gestió	33,20	0,40	32,80
5. Consum de mercaderies	19,30	0,10	19,20
6. Treballs realitzats per altres empreses	170,00	1,40	168,50
7. Valor de la producció (1+2+3+4-5-6)	2.039,10	120,90	1.918,30
8. Consum de matèries primeres i altres aprovisionaments	434,20	10,80	423,40
9. Despeses en serveis exteriors	946,10	16,10	930,00
10. Altres despeses de gestió	51,80	0,00	51,70
11. Valor afegit als preus del mercat (7-8-9-10)	607,10	93,90	513,20

Continua

QUADRE I-107. PRINCIPALS MACROMAGNITUDS DE LES ACTIVITATS DE TRANSPORT DE VIATGERS A LES ILLES BALEARS (PART CNAE 60, 61, 62) (2002)*

	Total	1	2
12. Impostos lligats a la producció	1,70	0,80	0,90
13. Subvencions a l'explotació	19,20	0,40	18,90
14. Valor afegit al cost dels factors (11-12+13)	624,60	93,40	531,10
15. Despeses de personal	388,40	19,80	368,60
a. Sous i salaris	306,10	15,40	290,80
b. Indemnitzacions	1,30	0,00	1,30
c. Cotitzacions a la Seguretat Social a càrrec de l'empresa	65,50	4,20	61,30
d. Aportacions a sistemes complementaris de pensions	0,10	0,00	0,10
e. Altres despeses socials	15,30	0,10	15,20
16. Excedent brut d'explotació (14-15)	236,10	73,60	162,50

* Unitat: milions d'euros.

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.

2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

Les empreses que tingueren menys de vint persones ocupades varen aportar el 5,3% del volum de negocis i el 13,5% del VAB a cost dels factors, fet que és degut que varen tenir unes despeses de serveis exteriors proporcionalment inferiors a les empreses grans. Una circumstància interessant que s'ha de remarcar és que les empreses petites varen ocupar el 29,5% del total de persones ocupades i, en canvi, només varen tenir el 5% de les despeses de personal d'aquesta activitat. Quant a l'excedent brut d'explotació, va ser de 236,1 milions d'euros, deu milions menys que l'any 2001, a causa de l'augment de les despeses de personal que suporten les grans empreses, ja que, a efectes comparatius, les petites empreses aconseguiren augmentar l'excedent brut d'explotació.

El 52% de la inversió bruta en béns materials feta l'any 2002 en el sector dels

transports i les comunicacions de les Illes Balears, la varen dur a terme les empreses de transport de viatgers. En concret, s'hi varen invertir 79,3 milions d'euros.

El 80% del personal assalariat a les grans empreses d'aquesta activitat ho estava de manera fixa, mentre que a les petites empreses només ho estava el 60%. A més, el percentatge de dones ocupades en l'activitat del transport de viatgers va ser molt reduït i molt distint en funció de la mida de les empreses, ja que en les empreses grans n'hi havia més del doble que a les petites. Finalment, analitzant la taxa d'assalariats, podem veure que en les petites empreses, com a terme mitjà, menys de la meitat del personal ocupat va ser no remunerat i, en canvi, en les empreses que ocuparen vint persones o més, quasi totes, estaven assalariades. (Vegeu el quadre I-108.)

QUADRE I-108. PERCENTATGES SOBRE EL PERSONAL OCUPAT EN LES ACTIVITATS DE TRANSPORT DE VIATGERS A LES ILLES BALEARS (PART CNAE 60,61,62) (2002)

	Total	1	2
Percentatge de personal fix (%)	77	60	80
Percentatge de dones (%)	25	13	29
Taxa d'assalariats (%)	84	42	99,9

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.
 2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.
 Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

10.2.2. EL TRANSPORT DE MERCADERIES

Durant l'any 2002, 1.599 empreses formaren l'activitat del transport de mercaderies i quasi totes (1.574) varen ocupar menys de vint persones. De fet, aquestes darreres empreses varen tenir una mitjana de 2,4 persones ocupades per empresa, mentre que la resta (vin-i-cinc) varen tenir ocupades una mitjana de 33,3 persones per empresa. Tot això significa que durant el 2002 les empreses que transportaren mercaderies donaren ocupació aproximadament unes 4.500 persones, 3.668 persones de les quals ocuparen les petites empreses. (Vegeu el quadre I-109.)

L'activitat del transport de mercaderies de les Illes Balears l'any 2002 va tenir un volum de negoci de 324 milions d'euros, és a dir, 89,9 milions d'euros menys que l'any 2001, però, gràcies a una reducció molt important de les despeses en serveis exteriors (l'any 2001 va ser de 121,6 milions d'euros i l'any 2002, de 58 milions d'euros), el VAB a cost dels factors va ser de 142,3 milions d'euros, és a dir, només 8,1 milions d'euros menys que l'any 2001. Finalment, l'excedent brut d'explotació va ser de 68,9 milions d'euros, és a dir, 8,6 milions d'euros més que el 2001, gràcies a una reducció de les despeses de personal. D'altra banda, s'ha de destacar el fet que

QUADRE I-109. PERSONES OCUPADES EN LES ACTIVITATS DE TRANSPORT DE MERCADERIES A LES ILLES BALEARS (PART CNAE 60,61,62) (2002)

	Total	1	2
1r trimestre	4.378	3.569	808
2n trimestre	4.546	3.696	850
3r trimestre	4.644	3.762	882
4t trimestre	4.488	3.645	843
Mitjana anual	4.514	3.668	846

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.
 2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.
 Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

en l'activitat del transport de mercaderies, a diferència del transport de viatgers, varen predominar les petites empreses, no tan sols quant al nombre total d'empreses, sinó també quant als valors de les principals macromagnituds. (Vegeu el quadre I-110.)

La taxa de participació femenina de l'activitat del transport de mercaderies va ser aproximadament el 8%, xifra molt baixa si la

comparam amb la mitjana de les activitats de transport. El fet que el percentatge d'assalariats de les empreses petites de transport de mercaderies fos major que el de viatgers és degut que aquestes empreses varen tenir un major nombre de persones ocupades per empresa. Finalment, cal incidir en el fet que, tant les empreses petites com les grans, varen tenir més d'un 72% de personal assalariat fix. (Vegeu el quadre I-111.)

QUADRE I-110. PRINCIPALS MACROMAGNITUDS DE LES ACTIVITATS DE TRANSPORT DE MERCADERIES A LES ILLES BALEARS (PART CNAE 60, 61, 62) (2002)*

	Total	1	2
1. Volum de negoci	324,00	196,50	127,50
2. Variació d'existències de productes acabats i en curs	0,10	0,00	0,10
3. Treballs realitzats per l'empresa per a l'immobilitzat	0,00	0,00	0,00
4. Altres ingressos de gestió	1,20	0,20	1,00
5. Consum de mercaderies	14,50	6,40	8,10
6. Treballs realitzats per altres empreses	71,90	25,70	46,20
7. Valor de la producció (1+2+3+4-5-6)	238,90	164,60	74,20
8. Consum de matèries primeres i altres aprovisionaments	37,40	25,70	11,70
9. Despeses en serveis exteriors	58,00	33,90	24,10
10. Altres despeses de gestió	0,90	0,20	0,70
11. Valor afegit als preus del mercat (7-8-9-10)	142,50	104,80	37,80
12. Impostos lligats a la producció	1,50	1,10	0,40
13. Subvencions a l'explotació	1,30	0,00	1,20
14. Valor afegit al cost dels factors (11-12+13)	142,30	103,70	38,60
15. Despeses de personal	73,40	52,70	20,70
a. Sous i salaris	57,50	41,60	15,80
b. Indemnitzacions	0,30	0,10	0,20
c. Cotitzacions a la Seguretat Social a càrrec de l'empresa	14,90	10,50	4,30
d. Aportacions a sistemes complementaris de pensions	0,00	0,00	0,00
e. Altres despeses socials	0,70	0,40	0,30
16. Excedent brut d'explotació (14-15)	68,90	51,00	17,90

* Unitat: milions d'euros.

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.

2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

QUADRE I-111. PERCENTATGES SOBRE EL PERSONAL OCUPAT EN LES ACTIVITATS DE TRANSPORT DE MERCADERIES A LES ILLES BALEARS (PART CNAE 60,61,62) (2002)

	Total	1	2
Percentatge de personal fix (%)	75	76	72
Percentatge de dones (%)	8	7	12
Taxa d'assalariats (%)	71	65	99

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.

2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

10.2.3. LES AGÈNCIES DE VIATGES⁶⁷

El volum de negocis de les activitats annexes al transport de les Illes Balears va ser l'any 2002 de 3.414 milions d'euros, el 93% dels quals varen procedir de les agències de viatges. És per això que a les agències de viatges es dedica un apartat per separat de la resta d'activitats annexes al transport.

L'activitat de les agències de viatges a les Illes Balears el 2002 estava formada per un total de 440 empreses i 1.340 locals, és a dir, cada empresa disposava aproximadament de tres locals, xifra molt per sobre de la mitjana de les activitats de

transport, ja que cada empresa que formava part de l'activitat del transport estava formada, com a mitjana, per 1,2 locals.

Les persones ocupades en les agències de viatges varen ser un total de 6.745. Això suposa un total de 660 persones menys que durant l'any 2001. Si bé la dispersió de l'ocupació trimestral va ser semblant en totes les empreses, cal remarcar que el comportament trimestral és un tant diferent en funció de la mida, ja que durant el primer trimestre les empreses grans tingueren menys treballadors ocupats, mentre que en les empreses petites aquest fet es va produir durant el quart trimestre. (Vegeu el quadre I-112.)

QUADRE I-112. PERSONES OCUPADES EN LES ACTIVITATS DE LES AGÈNCIES DE VIATGES A LES ILLES BALEARS (CNAE 633) (2002)

	Total	1	2
1r trimestre	6.166	1.121	5.045
2n trimestre	6.980	1.190	5.790
3r trimestre	7.220	1.184	6.036
4t trimestre	6.614	1.072	5.542
Mitjana anual	6.745	1.142	5.603

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.

2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

67. Es pot ampliar la informació turística a l'apartat 8.

QUADRE I-113. PRINCIPALS MACROMAGNITUDS DE LES ACTIVITATS DE LES AGÈNCIES DE VIATGES A LES ILLES BALEARS (CNAE 633) (2002)*

	Total	1	2
1. Volum de negoci	3.189,10	211,10	2.978,00
2. Variació d'existències de productes acabats i en curs	0,00	0,00	0,00
3. Treballs realitzats per l'empresa per a l'immobilitzat	0,20	0,00	0,20
4. Altres ingressos de gestió	45,30	2,50	42,80
5. Consum de mercaderies	1.914,20	85,30	1.828,90
6. Treballs realitzats per altres empreses	467,60	77,40	390,20
7. Valor de la producció (1+2+3+4-5-6)	852,80	50,80	802,00
8. Consum de matèries primeres i altres aprovisionaments	458,20	0,10	458,00
9. Despeses en serveis exteriors	144,50	16,40	128,10
10. Altres despeses de gestió	24,70	0,50	24,30
11. Valor afegit als preus del mercat (7-8-9-10)	225,30	33,80	191,60
12. Impostos lligats a la producció	1,40	0,40	1,00
13. Subvencions a l'explotació	0,20	0,00	0,20
14. Valor afegit al cost dels factors (11-12+13)	224,10	33,30	190,70
15. Despeses de personal	166,00	21,10	144,90
a. Sous i salaris	126,80	17,00	109,80
b. Indemnitzacions	3,50	0,10	3,40
c. Cotitzacions a la Seguretat Social a càrrec de l'empresa	30,50	3,50	27,00
d. Aportacions a sistemes complementaris de pensions	2,30	0,00	2,30
e. Altres despeses socials	2,80	0,40	2,50
16. Excedent brut d'explotació (14-15)	58,10	12,20	45,80

* Unitat: milions d'euros.

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.

2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

El volum de negocis de les agències de viatges va ser de 3.189 milions d'euros. El VAB a cost dels factors del 2002 de les agències de viatges va ser de 224,1 milions euros i l'excedent brut, de 58,1 milions euros. Això implica una davallada de 36,4 milions d'euros respecte del 2001. La davallada de l'excedent brut d'explotació, l'experimentaren tant les petites empreses com les grans, però cal tenir en compte

que la reducció percentual va ser del 24% i del 42%. Per tant, sobretot va ser deguda a les empreses que tenen vint persones ocupades o més. (Vegeu el quadre I-113.)

Tal com succeeix en totes les activitats analitzades, el percentatge d'assalariats de les petites empreses és molt més inferior al de les grans empreses, el 85% i el 100%, respectivament. Aquesta activitat

QUADRE I-114. PERCENTATGES SOBRE EL PERSONAL OCUPAT EN LES ACTIVITATS DE LES AGÈNCIES DE VIATGES A LES ILLES BALEARS (CNAE 633) (2002)

	Total	1	2
Percentatge de personal fix (%)	65	76	63
Percentatge de dones (%)	61	59	62
Taxa d'assalariats (%)	97	85	100

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.
2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.
Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

QUADRE I-115. PERSONES OCUPADES EN LES ACTIVITATS ANNEXES AL TRANSPORT A LES ILLES BALEARS (CNAE 631,632,634) (2002)

	Total	1	2
1r trimestre	1.994	876	1.117
2n trimestre	2.084	938	1.146
3r trimestre	2.138	971	1.167
4t trimestre	2.043	879	1.164
Mitjana anual	2.065	916	1.149

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.
2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.
Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

és la que més percentatge de dones ocupades va tenir i, de fet, en supera la meitat, principalment en les empreses que ocupen vint persones o més. Finalment, les agències de viatges petites varen tenir un percentatge de treballadors fixos (76%) major que el de les agències de viatges més grans (63%). (Vegeu el quadre I-114.)

10.2.4. ALTRES ACTIVITATS ANNEXES AL TRANSPORT

De les 222 empreses que es troben en la resta d'activitats annexes al transport de les Illes Balears, 205 es poden considerar petites empreses. Per tant, les empreses que tenen menys de vint persones ocupa-

des són les més importants de les activitats de manipulació i dipòsit de mercaderies, d'organització del transport de mercaderies i d'altres. Aquestes activitats varen ocupar com a terme mitjà 2.065 persones durant l'any 2002, 916 de les quals estaven ocupades en empreses petites. (Vegeu el quadre I-115.)

Aquest grup d'activitats va aportar un volum de negoci de 225,5 milions d'euros i el 53% prové de les empreses grans. El VAB a cost dels factors va ser de 76,9 milions d'euros i l'excedent brut, de 26,4 milions d'euros. Les empreses grans varen aportar el 49% de l'excedent brut d'exploració i, per tant, si bé les petites empreses tingueren menys personal ocupat i

QUADRE I-116. PRINCIPALS MACROMAGNITUDS DE LES ACTIVITATS ANNEXES AL TRANSPORT A LES ILLES BALEARS (CNAE 631,632,634) (2002)*

	Total	1	2
1. Volum de negoci	225,50	106,80	118,60
2. Variació d'existències de productes acabats i en curs	0,00	0,00	0,00
3. Treballs realitzats per l'empresa per a l'immobilitzat	0,00	0,00	0,00
4. Altres ingressos de gestió	4,30	3,40	0,90
5. Consum de mercaderies	14,10	9,70	4,40
6. Treballs realitzats per altres empreses	88,30	40,00	48,30
7. Valor de la producció (1+2+3+4-5-6)	127,40	60,50	66,90
8. Consum de matèries primeres i altres aprovisionaments	12,80	8,70	4,00
9. Despeses en serveis exteriors	34,90	17,00	17,80
10. Altres despeses de gestió	0,80	0,20	0,60
11. Valor afegit als preus del mercat (7-8-9-10)	79,00	34,60	44,40
12. Impostos lligats a la producció	2,20	2,00	0,10
13. Subvencions a l'explotació	0,00	0,00	0,00
14. Valor afegit al cost dels factors (11-12+13)	76,90	32,60	44,30
15. Despeses de personal	50,50	19,10	31,40
a. Sous i salaris	40,80	15,50	25,30
b. Indemnitzacions	0,20	0,10	0,10
c. Cotitzacions a la Seguretat Social a càrrec de l'empresa	8,70	3,40	5,30
d. Aportacions a sistemes complementaris de pensions	0,00	0,00	0,00
e. Altres despeses socials	0,70	0,10	0,60
16. Excedent brut d'explotació (14-15)	26,40	13,50	12,90

* Unitat: milions d'euros.

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.

2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

menys volum de negocis, varen tenir un major excedent brut d'explotació, precisament gràcies a unes despeses de personal inferiors. (Vegeu el quadre I-116.)

El percentatge de dones que treballaren en les altres activitats annexes al transport va ser del 32% en el cas de les petites empreses i del 19% en les grans empreses. En canvi, no hi hagué un diferencial gaire gran entre aquestes empre-

ses quant a la taxa d'assalariats. (Vegeu el quadre I-117.)

10.2.5. ANÀLISI COMPARATIVA DE LES BRANQUES DE TRANSPORT

Aquest darrer apartat del transport es dedica a fer una anàlisi comparativa gràfica entre les diferents subbranques que el componen, tal com es reflecteix en els gràfics I-33 a I-36.

QUADRE I-117. PERCENTATGES SOBRE EL PERSONAL OCUPAT EN LES ACTIVITATS ANNEXES AL TRANSPORT A LES ILLES BALEARS (CNAE 631,632,634) (2002)

	Total	1	2
Percentatge de personal fix (%)	69	73	65
Percentatge de dones (%)	25	32	19
Taxa d'assalariats (%)	89	88	90

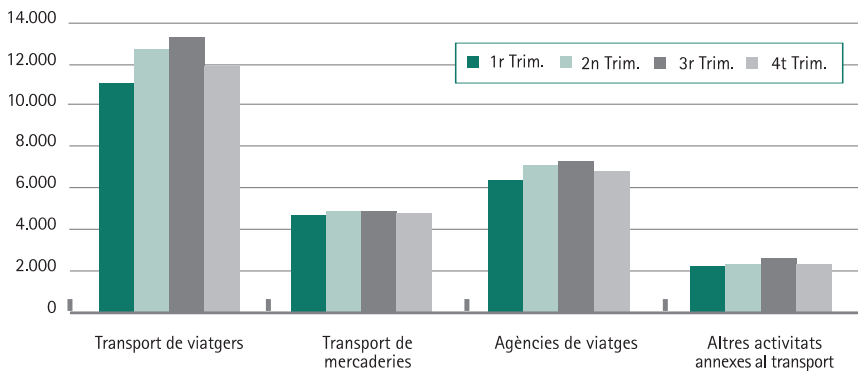
1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.

2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

Gràfic I-33

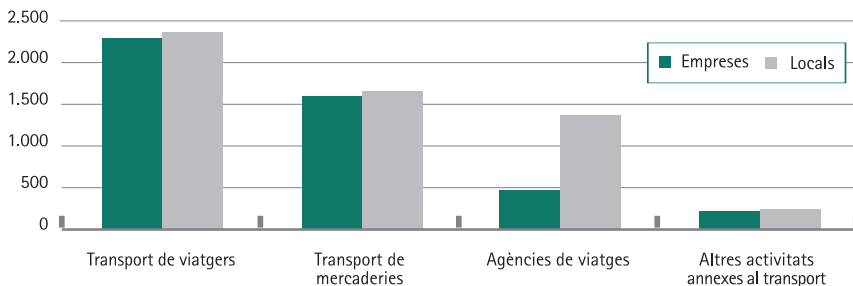
Persones ocupades trimestralment a les activitats de transports a les Illes Balears (2002)

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

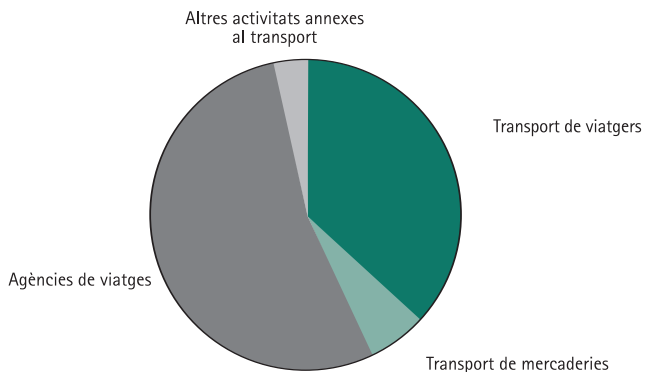
Gràfic I-34

Nombre d'empreses i locals de les activitats de transports a les Illes Balears (2002)

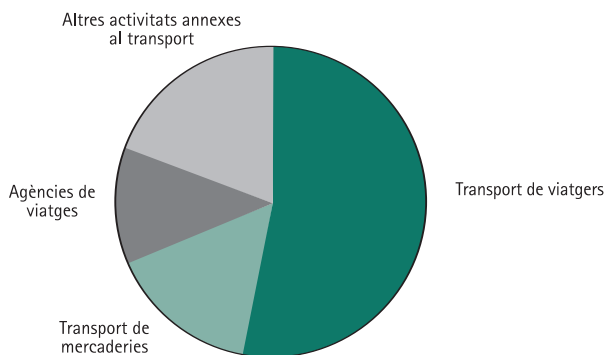
Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

Gràfic I-35
Percentatge de repartiment del volum de negocis de les activitats de transports a les Illes Balears (2002)

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

Gràfic I-36
Percentatge de repartiment de la inversió bruta en béns materials de les activitats de transports a les Illes Balears (2002)

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

Podem observar que el transport de viatgers és l'activitat de transport més important de les Illes Balears quant a personal ocupat durant l'any 2002. A més, es veu que les agències de viatges i el transport

de viatgers són les més afectades per l'estacionalitat ocupacional. Les agències de viatges són l'activitat de transport que més locals tenen per empresa (tres locals), ja que en els altres casos cada empresa té

aproximadament un local. A més, aquesta activitat en termes de volum de negocis és la més important, ja que més de la meitat del volum de negocis de les activitats de transport correspon a les agències de viatges. A pesar que les agències de viatges varen ser l'activitat de transport més important en volum de negocis, cal confrontar aquesta dada amb el fet que varen ser les que menor inversió bruta en béns materials varen fer durant l'any 2002 a les Illes Balears.

10.3.

LES COMUNICACIONS

L'activitat de comunicacions està formada per les activitats postals i les de telecomunicacions, és a dir, les activitats que tenen el codi CNAE-93, rev. 1: 641 i 642.

L'any 2002 hi havia un total de 122 empreses residents a Balears dedicades a les activitats de comunicacions, només sis de les quals tenien ocupades vint perso-

nes o més. Aquesta activitat va ocupar, com a terme mitjà, 751 persones i es pot observar que les variacions trimestrals no són estacionals. (Vegeu el quadre I-118.)

A pesar que el nombre d'empreses petites va ser el més important, quan aprofundim l'anàlisi de les principals magnituds d'aquestes activitats es pot observar que la xifra de volum de negocis de l'any 2002 —que va ser de 50,7 milions d'euros— es va repartir de manera quasi igualitària entre els dos grups d'empreses (les grans i les petites). En canvi, el VAB a cost dels factors de les empreses de mida major va ser de 12,3 milions d'euros, mentre que el de les empreses amb menys de vint persones ocupades va ser de 7,9 milions d'euros. Això és degut que el consum de mercaderies i de matèries primeres de les empreses petites va ser molt gran. D'altra banda, les despeses en serveis exteriors d'aquesta activitat vénen donades, principalment, per les empreses que tenen vint persones contractades o més i, de fet, aquestes empreses durant el 2002, com a terme mitjà, varen tenir vuitanta-

QUADRE I-118. PERSONES OCUPADES EN LES ACTIVITATS POSTALS I DE COMUNICACIONS A LES ILLES BALEARS (CNAE 64) (2002)

	Total	1	2
1r trimestre	721	340	381
2n trimestre	781	397	384
3r trimestre	761	388	373
4t trimestre	740	366	374
Mitjana anual	751	373	378

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.
 2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.
- Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

QUADRE I-119. PRINCIPALS MACROMAGNITUDS DE LES ACTIVITATS POSTALS I DE COMUNICACIONS A LES ILLES BALEARS (CNAE 64) (2002)*

	Total	1	2
1. Volum de negoci	50,70	23,30	27,30
2. Variació d'existències de productes acabats i en curs	0,00	0,00	0,00
3. Treballs realitzats per l'empresa per a l'immobilitzat	0,00	0,00	0,00
4. Altres ingressos de gestió	2,20	0,20	2,00
5. Consum de mercaderies	3,70	3,70	0,00
6. Treballs realitzats per altres empreses	6,70	2,60	4,10
7. Valor de la producció (1+2+3+4-5-6)	42,50	17,20	25,30
8. Consum de matèries primeres i altres aprovisionaments	6,80	6,40	0,40
9. Despeses en serveis exteriors	15,60	2,90	12,60
10. Altres despeses de gestió	0,10	0,10	0,00
11. Valor afegit als preus del mercat (7-8-9-10)	20,00	7,80	12,30
12. Impostos lligats a la producció	0,10	0,00	0,10
13. Subvencions a l'explotació	0,30	0,20	0,10
14. Valor afegit al cost dels factors (11-12+13)	20,20	7,90	12,30
15. Despeses de personal	15,60	5,10	10,50
a. Sous i salaris	12,50	4,10	8,40
b. Indemnitzacions	0,40	0,10	0,40
c. Cotitzacions a la Seguretat Social a càrrec de l'empresa	2,60	0,90	1,60
d. Aportacions a sistemes complementaris de pensions	0,00	0,00	0,00
e. Altres despeses socials	0,10	0,00	0,10
16. Excedent brut d'explotació (14-15)	4,60	2,80	1,80

* Unitat: milions d'euros.

1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.

2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

cinc persones com a personal extern, mentre que les petites empreses no en varen tenir cap. (Vegeu el quadre I-119.)

Tal com va passar en les activitats del transport, les de comunicacions varen tenir una taxa de persones assalariades més alta en les empreses de vint persones ocupades o més. (Vegeu el quadre I-120.)

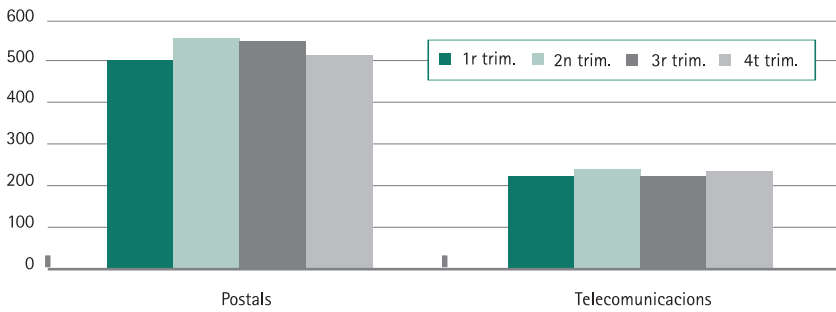
De la mateixa manera que s'han analitzat comparativament les activitats de transport, aquest apartat es dedica a fer una anàlisi gràfica comparativa entre les activitats postals i les de telecomunicacions, segons es desprèn dels gràfics I-37 a I-40.

QUADRE I-120. PERCENTATGES SOBRE EL PERSONAL OCUPAT EN LES ACTIVITATS POSTALS I DE COMUNICACIONS A LES ILLES BALEARS (CNAE 64) (2002)

	Total	1	2
Percentatge de personal fix (%)	79	71	85
Percentatge de dones (%)	38	39	36
Taxa d'assalariats (%)	89	79	100

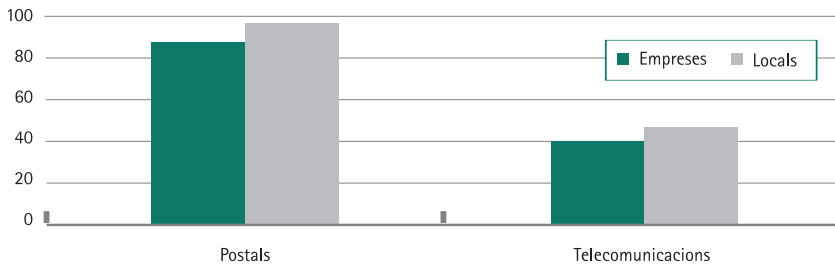
1. Empreses amb menys de 20 persones ocupades.
 2. Empreses amb 20 persones ocupades o més.
 Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

Gràfic I-37
Persones ocupades trimestralment a les activitats de comunicacions a les Illes Balears (2002)

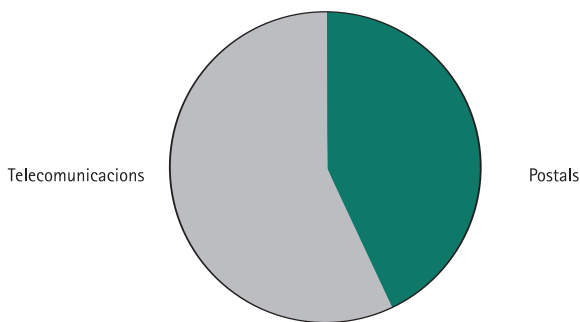
Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

Gràfic I-38
Nombre d'empreses i locals de les activitats de comunicacions a les Illes Balears (2002)

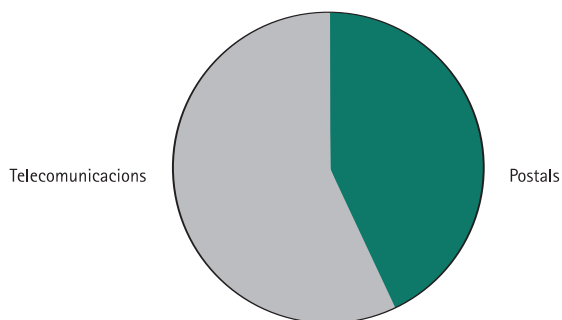
Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

Gràfic I-39
Percentatge de repartiment del volum de negoci de les activitats de comunicacions a les Illes Balears (2002)

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

Gràfic I-40
Percentatge de repartiment de la inversió bruta en béns materials de les activitats de comunicacions a les Illes Balears (2002)

Font: INE, enquesta de serveis, i elaboració pròpia.

Tal com podem observar, l'activitat de comunicacions que més persones ocupades va tenir durant l'any 2002 a les Illes Balears va ser l'activitat postal, que va ocupar més del doble que l'activitat de telecomunicacions. També s'ha de comentar el fet que les activitats postals tingue-

ren un major nombre d'empreses i de locals. Així i tot, el volum de negocis i la inversió bruta en béns materials de l'activitat de comunicacions balear, l'any 2002 els varen aportar, principalment, les activitats de telecomunicacions, cosa que en demostra la major productivitat.

10.4.

ANÀLISI DE LA CONJUNTURA DE L'ANY 2004

Aquest apartat es dedica a analitzar l'evolució conjuntural del sector dels transports i les comunicacions. Es divideix l'estudi en les activitats següents: el transport marítim, el transport aeri, el transport en ferrocarril, el transport de mercaderies per carretera, les activitats postals i les telecomunicacions.

Quant al transport, cal ressaltar la importància que té per a les Illes -principalment, el marítim i l'aeri-, a causa del caràcter insular que té la comunitat autònoma de les Illes Balears, pel que fa tant al transport d'oci com al transport per motius laborals o de salut.

10.4.1. EL TRANSPORT MARÍTIM

El transport de passatgers per via marítima a les Illes Balears l'any 2004 en règim de cabotatge i en règim de creuer turístic, a diferència de l'any anterior, va disminuir. Però una anàlisi per illes ens mostra que realment el comportament del transport marítim de passatgers va ser molt diferent. El transport de passatgers en règim de cabotatge a les Pitiüses el 2004 va augmentar en més d'onze mil passatgers respecte del 2003, augment que és degut al port de Sant Antoni de Portmany, en què va créixer un 50,65%, mentre que en el d'Eivissa va descendir un -7,67%. (Vegeu el quadre I-121.)

Menorca va experimentar unes variacions contraposades als seus dos ports, és a dir, a Maó varen arribar quasi setze mil pas-

QUADRE I-121. TRANSPORT DE PASSATGERS PER VIA MARÍTIMA REGULAR PER ILLES I PER PORTS (EN RÈGIM DE CABOTATGE) (2001-2004)

	2001	2002	2003	2004	% var. 02/01	% var. 03/02	% var. 04/03
Eivissa	398.581	567.483	636.216	587.429	42,38	12,11	-7,67
Sant Antoni de Portmany	176.460	112.855	117.924	177.650	-36,04	4,49	50,65
Total de les Pitiüses	575.041	680.338	754.140	765.079	18,31	10,85	1,45
Maó	137.521	151.394	166.113	140.437	10,09	9,72	-15,46
Ciutadella	98.248	143.469	137.112	211.003	46,03	-4,43	53,89
Total de Menorca	235.769	294.863	303.225	351.440	25,06	2,84	15,90
Palma	804.895	915.404	929.484	827.685	13,73	1,54	-10,95
Alcúdia	74.403	79.019	111.413	140.442	6,20	41,00	26,06
Cala Rajada	35.340	39.733	18.991	18.954	12,43	-52,20	-0,19
Total de Mallorca	914.638	1.034.156	1.059.888	987.081	13,07	2,49	-6,87
Total de les Illes Balears	1.725.448	2.009.357	2.117.253	2.103.600	16,45	5,37	-0,64

* Unitat: nombre de passatgers embarcats i desembarcats.

Nota: El trànsit regular entre Eivissa i Formentera s'ha inclòs en el trànsit de la badia.

Fonts: Autoritat Portuària de les Balears; Servei de Ports de la Direcció General de Litoral.

satgers menys en règim de cabotatge que l'any 2003, mentre que a Ciutadella hi va haver un augment de quasi setanta-quatre mil passatgers. Per tant, en l'àmbit illenc va augmentar el nombre de passatgers arribats en règim de cabotatge.

En canvi, a Mallorca el descens que varen experimentar Palma (-10,95%) i Cala Rajada (-0,19%) va superar l'augment del nombre de passatgers arribats a Alcúdia en règim de cabotatge (26,06%) i, d'aquesta manera, a Mallorca arribaren uns setanta dos mil passatgers menys que l'any anterior.

El 2004 Palma va seguir sent el port més important de transport de passatgers per via marítima en règim de creuers turístics (amb quasi 745.000 passatgers l'any 2004, és a dir, un 0,31% més que l'any anterior). (Vegeu el quadre I-122.)

Es pot veure que els dos únics ports que varen augmentar la xifra de passatgers per via marítima de creuers turístics varen ser Eivissa i Palma i, precisament, són aquests dos ports els que més entrades

tingueren (ambdós representaren el 91% del total de les Illes Balears), encara que aquest augment va ser tan poc important que no va compensar la gran davallada dels altres ports.

Quant al transport de passatgers en règim de trànsit de badia, es nota una evolució distinta entre les illes. Així, a les Pitiüses hi ha haver un decreixement considerable en tots els ports, principalment en el d'Eivissa i, per tant, el 2003 Eivissa va augmentar el nombre de passatgers en trànsit de badia en més de 400.000, mentre que l'any 2004 en aquest port va descendir en quasi 390.000. Amb referència a Menorca, cal remarcar que Fornells va ser el port que va experimentar un major augment percentual (377%) i absolut (9.000 passatgers). En canvi, Maó va seguir davallant en el nombre de passatgers en trànsit de badia que va rebre durant l'any 2004. Finalment, els ports de Mallorca varen experimentar un comportament molt dispers, ja que el 2004 Alcúdia, Sóller, Pollença, Cala Rajada, Portocristo, la

QUADRE I-122. TRANSPORT DE PASSATGERS PER VIA MARÍTIMA DE CREUERS TURÍSTICS PER ILLES I PER PORTS (2001-2004)

	2001	2002	2003	2004	% var. 02/01	% var. 03/02	% var. 04/03
Eivissa	23.087	36.983	79.983	80.105	60,19	116,27	0,15
Cala Savina	1.031	1.657	15.382	751	60,72	828,30	-95,12
Maó	82.902	77.340	83.207	60.644	-6,71	7,59	-27,12
Ciutadella	—	—	—	18.737	—	—	—
Palma	531.275	658.443	742.662**	744.974	23,94	12,79	0,31
Total de les Illes Balears	638.295	774.423	921.234	905.211	21,33	18,96	-1,74

* Unitat: nombre de passatgers embarcats i desembarcats.

** Port base (homeport) 372.938 i en trànsit 369.724 passatgers.

Font: Autoritat Portuària de les Balears.

Colònia de Sant Jordi i Cala Bona varen rebre en els ports menys passatgers en trànsit de badia que l'any 2003. Aquest descens va ser tan gran que l'augment experimentat pels altres ports mallorquins no el va compensar i, per tant, Mallorca va reduir el nombre de passatgers en un -17,79%. Globalment, cal dir que el trànsit es va reduir durant l'any 2004. (Vegeu el quadre I-123.)

Finalment, manca comentar el transport de mercaderies per via marítima que hi va haver entre illes el 2004. Així, s'ha d'esmentar que les Illes Balears varen experimentar un increment d'aquest transport en tots els ports, tret d'Eivissa i Alcúdia. El port més destacable de tots va ser el de Sant Antoni de Portmany, en què l'any 2003 va descendir el trànsit, mentre que el 2004 hi va augmentar el 111%, la xifra percentual més alta d'a-

QUADRE I-123. TRANSPORT DE PASSATGERS DE TRÀNSIT DE BADIA PER ILLES I PER PORTS (2001-2004)

	2001	2002	2003	2004	% var. 02/01	% var. 03/02	% var. 04/03
Eivissa	965.785	976.529	1.379.056	990.120	1,11	41,22	-28,20
Sant Antoni de Portmany	472.650	439.662	376.446	350.816	-6,98	-14,38	-6,81
Cala Savina	950.282	967.495	1.039.868	990.120	1,81	7,48	-4,78
Total de les Pitiüses	2.388.717	2.383.686	2.795.370	2.331.056	-0,21	17,27	-16,61
Maó	136.962	239.600	208.350	205.262	74,94	-13,04	-1,48
Ciutadella	31.898	32.280	32.726	37.942	1,20	1,38	15,94
Fornells	3.611	—	2.912	13.910	—	—	377,68
Total de Menorca	172.471	271.880	243.988	257.114	57,64	-10,26	5,38
Palma	236.943	115.794	259.252	268.734	-51,13	123,89	3,66
Alcúdia	67.000	69.552	66.482	60.024	3,81	-4,41	-9,71
Andratx	85.686	51.450	27.726	75.216	-39,96	-46,11	171,28
Sóller	839.790	1.230.180	551.064	381.331	46,49	-55,20	-30,80
Pollença	328.650	246.100	246.138	173.470	-25,12	0,02	-29,52
Cala Rajada	66.972	25.438	42.194	29.289	-62,02	65,87	-30,58
Portocristo	114.606	129.804	71.392	49.606	13,26	-45,00	-30,52
Portocolom	24.490	32.506	29.174	48.408	32,73	-10,25	65,93
Portopetro/Cala Figuera	36.242	21.420	22.878	38.043	-40,90	6,81	66,29
Colònia de Sant Jordi	19.418	18.120	16.248	15.458	-6,68	-10,33	-4,86
Can Picafort	—	13.766	13.272	—	—	-3,59	—
Cala Bona	43.826	55.496	83.220	35.258	26,63	49,96	-57,63
Total de Mallorca	1.863.623	2.009.626	1.429.040	1.174.837	7,83	-28,89	-17,79
Total de les Illes Balears	4.424.811	4.665.192	4.468.398	3.763.007	5,43	-4,22	-15,79

* Unitat: nombre de passatgers embarcats i desembarcats.

Fons: Autoritat Portuària de les Balears; Servei de Ports de la Direcció General de Litoral.

QUADRE I-124. TRANSPORT MARÍTIM DE MERCADERIES PER ILLES I PER PORTS (2001-2004)

	2001	2002	2003	2004	% var. 02/01	% var. 03/02	% var. 04/03
Eivissa	1.351.114	1.465.144	1.575.311	1.537.921	8,44	7,52	-2,37
Sant Antoni de Portmany	275.756	178.701	162.114	342.901	-35,20	-9,28	111,52
Total d'Eivissa	1.626.870	1.643.845	1.737.425	1.880.822	1,04	5,69	8,25
Maó	910.333	954.880	1.032.821	1.086.686	4,89	8,16	5,22
Ciutadella	115.489	77.191	101.505	120.305	-33,16	31,50	18,52
Total de Menorca	1.025.822	1.032.071	1.134.326	1.206.991	0,61	9,91	6,41
Palma	5.658.840	5.774.675	6.309.770	7.348.712	2,05	9,27	16,47
Alcúdia	2.500.663	2.548.705	2.342.876	1.745.037	1,92	-8,08	-25,52
Total de Mallorca	8.159.503	8.323.380	8.652.646	9.093.749	2,01	3,96	5,10
Total de les Illes Balears	10.812.195	10.999.296	11.524.397	12.181.562	1,73	4,77	5,70

*Unitat: tones de mercaderies carregades i descarregades.

Nota: No s'hi inclou el trànsit interior entre Eivissa i Formentera.

Font: Autoritat Portuària de les Balears; Serveis de Ports de la Direcció General de Litoral, i elaboració pròpia.

quest any. S'ha de destacar que tant el 2003 com el 2004 els dos ports més importants en transport de mercaderies varen ser el de Palma i el d'Alcúdia, però l'any 2004 el diferencial entre el port d'Alcúdia i el d'Eivissa es va reduir molt. (Vegeu el quadre I-124.)

Per tipologia de productes transportats, els transports especials i els energètics varen ser els més importants dels ports que depenen de l'Autoritat Portuària de

Balears (APB): l'any 2004 ambdós representaren el 57% en el total dels ports dependents de l'APB. Per contra, els adobs i els productes metal·lúrgics varen ser els únics que varen veure descendir el seu transport. D'altra banda, en els ports que depenen del Govern de les Illes Balears predominen els transports especials, a pesar que les mercaderies totals varen experimentar un creixement percentual major. (Vegeu el quadre I-125.)

QUADRE I-125. TRANSPORT MARÍTIM DE MERCADERIES PER GRUPS DE PRODUCTES (2001-2004)

Grups de productes	2001	2002	2003	2004	% var. 02/01	% var. 03/02	% var. 04/03
Ports que depenen de l'Autoritat Portuària de les Balears							
Energètics	3.009.447	3.050.994	2.995.354	3.289.900	1,38	-1,82	9,83
Siderúrgics	238.662	251.824	232.026	269.760	5,51	-7,86	16,26
Metal·lúrgics	204.506	257.338	236.540	236.130	25,83	-8,08	-0,17

Continua

QUADRE I-125. TRANSPORT MARÍTIM DE MERCADERIES PER GRUPS DE PRODUCTES (2001-2004)

Grups de productes	2001	2002	2003	2004	% var. 02/01	% var. 03/02	% var. 04/03
Ports que depenen de l'Autoritat Portuària de les Balears							
Adobs	42.514	41.731	41.328	37.498	-1,84	-0,97	-9,27
Químics	95.725	89.816	94.369	95.574	-6,17	5,07	1,28
Materials de construcció	983.090	1.034.863	1.234.068	1.267.742	5,27	19,25	2,73
Agroramaders i alimentaris	1.734.210	1.702.292	1.749.820	1.753.728	-1,84	2,79	0,22
Altres mercaderies	1.129.755	1.203.055	1.255.850	1.306.216	6,49	4,39	4,01
Transports especials ¹	2.983.041	3.111.491	3.421.423	3.461.808	4,31	9,96	1,18
Total dels ports de l'Autoritat Portuària	10.420.950	10.743.404	11.260.778	11.718.356	3,09	4,82	4,06
Ports que depenen del Govern de les Illes Balears							
Mercaderies	151.447	—	96.481	198.641	—	—	105,89
Transports especials ¹	239.798	—	167.138	264.565	—	—	58,29
Total dels ports del Govern de les Illes Balears	391.245	255.891	263.619	463.206	-34,60	3,02	75,71
Total mercaderies	7.589.356	7.631.913	7.935.836	8.455.189	0,56	3,98	6,54
Total de transports especials ¹	3.222.839	3.111.491	3.588.561	3.726.373	-3,45	15,33	3,84
Total general	10.812.195	10.999.295	11.524.397	12.181.562	1,73	4,77	5,70

¹ S'hi inclouen els automòbils i les peces, la tara de vehicles de càrrega horitzontal (ro-ro), la tara de contenidors i la mercaderia de contenidors en trànsit.

Font: Autoritat Portuària de les Balears; Serveis de Ports de la Direcció General de Litoral, i elaboració pròpia.

10.4.2. EL TRANSPORT AERI

Ateses les dades proporcionades per AENA (Aeroports Espanyols i Navegació Aèria), l'any 2004 varen passar pels aeroports de les Illes Balears un total de més de vint-i-set milions de passatgers, xifra que suposa un increment de quasi el 5% respecte de l'any anterior, encara que aquest augment generalitzat no va ser proporcional a tots als aeroports de les Illes, ja que el de Mallorca va ser el

que va experimentar el major creixement de passatgers per via aèria a les Balears. Eivissa va augmentar el nombre de passatgers, però Menorca va mantenir la tendència descendent. (Vegeu el quadre I-126.)

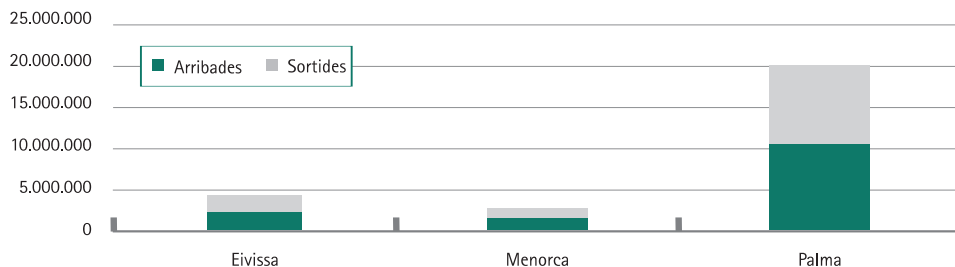
Podem observar que les arribades i les sortides representen aproximadament la meitat del total de passatgers als aeroports i, per tant, els moviments migratoris hi són de poca entitat. (Vegeu el gràfic I-41.)

QUADRE I-126. TRANSPORT DE PASSATGERS PER VIA AÈRIA I PER ILLES (2002-2004)

	2002	2003	2004	% var. 03/02	% var. 04/03
Eivissa	4.094.446	4.108.038	4.171.589	0,33%	1,55
Mallorca	17.832.458	19.132.356	20.416.321	7,29%	6,71
Menorca	2.733.731	2.684.708	2.631.344	-1,79%	-1,99
Total de les Illes Balears	24.660.635	25.925.102	27.219.254	5,13%	4,99

*Unitat: nombre d'entrades i de sortides de passatgers.
Font: AENA.

Gràfic I-41
Arribades i sortides dels aeroports balears (2004)

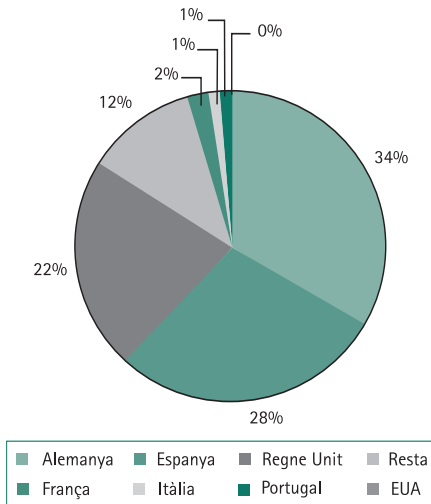
Font: AENA.

També podem copsar que els passatgers alemanys, els britànics i els espanyols són els més importants i, si bé a Mallorca els passatgers de nacionalitat alemanya són quantitativament el de major proporció, en el cas de l'illa d'Eivissa predomina la nacionalitat espanyola i a Menorca, la britànica. Per tant, es distingeix que la nacionalitat predominant a cada illa és diferent. (Vegeu els gràfics I-42 a I-44.)

Cal fer notar la forta estacionalitat d'aquest mitjà de transport a les Illes, el qual veu com la seva activitat es concentra durant els mesos de maig a setembre.

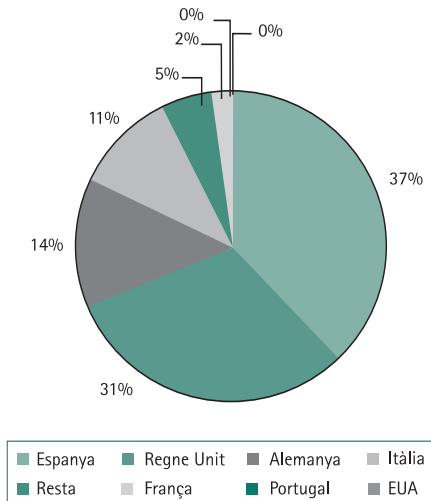
Mereixen un capítol a part les companyes aèries de baix cost (les anomenades low cost). No hi ha dubte que la configuració de les Illes Balears com a lloc predilecte de molts ciutadans europeus a l'hora de fixar la segona residència millora les possibilitats d'aquestes aerolínies, que prescindeixen del paquet turístic i ofereixen únicament l'anomenat seat only («només vol»). Així, l'estratègia d'aquestes empreses es basa a oferir unes tarifes que poden arribar a representar una tercera part del que cobren les empreses tradicionals, a canvi de no oferir cap tipus de servei durant el vol i de comercialitzar-se bàsicament a través d'Internet, la qual cosa evita haver de pagar comissions a les agències de viatges.

Gràfic I-42
 Percentatge de repartiment de les entrades a l'aeroport de Palma de Mallorca (2004)

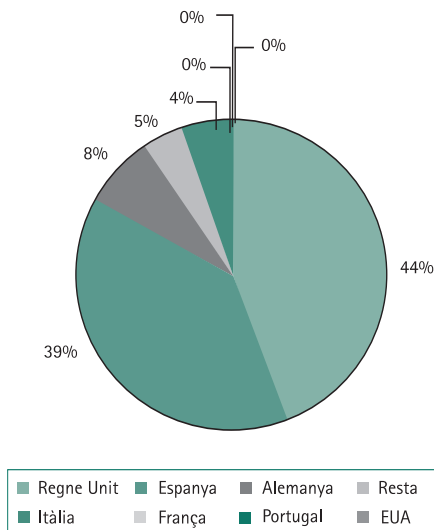
Font: AENA.

Gràfic I-43
 Percentatge de repartiment de les entrades a l'aeroport d'Eivissa (2004)

Font: AENA.

Gràfic I-44
Percentatge de repartiment de les entrades a l'aeroport de Menorca (2004)

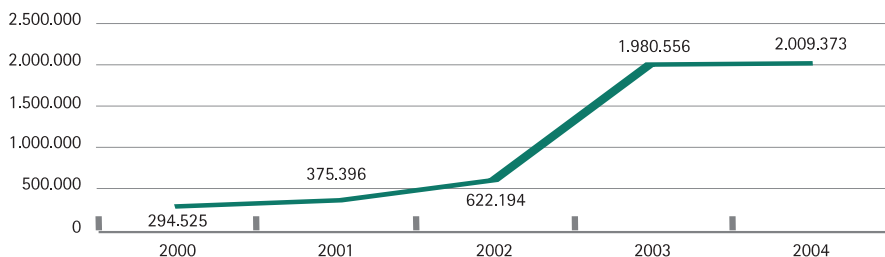

Font: AENA.

El creixement d'aquest sector ha estat exponencial els darrers anys. Des de l'any 2000, que es va arribar als 294.525 passatgers, s'ha passat als 2.009.373 passat-

gers de l'any 2004, la qual cosa significa que s'ha multiplicat per gairebé set vegades el volum de trànsit de passatgers de l'any 2000.⁶⁸ (Vegeu el gràfic I-45.)

Gràfic I-45
Passatgers transportats per les companyies de baix cost (2000-2004)

* Unitats: nombre d'entrades i de sortides de passatgers.
 Font: AENA i elaboració pròpia.

68. Vegeu l'apartat 8, sobre el turisme.

10.4.3. EL TRANSPORT TERRESTRE

En aquest apartat analitzarem la conjuntura del transport terrestre. En primer lloc, es fa l'anàlisi del transport de viatgers per carretera i, posteriorment, la del transport per ferrocarril.

En l'àmbit balear el transport terrestre per carretera l'any 2004 va créixer de manera quasi insignificant, ja que només va augmentar en 59.000 viatgers més que el 2003. Això és degut al fet que l'important creixement experimentat per Menorca quasi no compensa la gran reducció de Formentera i d'Eivissa. (Vegeu el quadre I-127.)

D'altra banda, el transport de ferrocarril (que es troba tot a l'illa de Mallorca) globalment ha anat en augment durant els anys 2002, 2003 i 2004. S'ha de destacar que els trajectes Palma-Inca-sa Pobra i Palma-Manacor són els que han tingut un creixement major durant els darrers anys. Però també és interessant remarcar el fet que el trajecte Sóller-Palma es va recuperar molt l'any 2004, circumstància que representa un augment de més de 78.000 passatgers respecte de l'any anterior. Aquest fet positiu s'ha de contraposar a la reducció del trajecte Sóller-Port de Sóller, ja que el nombre de passatgers d'aquest trajecte el 2004 va ser inferior al del 2002. (Vegeu el quadre I-128.)

QUADRE I-127. TRANSPORT REGULAR DE VIATGERS PER CARRETERA (2001-2004)

	2001	2002	2003	2004	% var. 02/01	% var. 03/02	% var. 04/03
Eivissa	3.717.267	3.616.806	3.580.327	3.514.008	-2,70	-1,01	-1,85
Formentera	45.327	72.089	68.383	61.049	59,04	-5,14	-10,72
Mallorca	6.894.280	6.754.537	7.836.735	7.873.387	-2,03	16,02	0,47
Menorca	1.310.115	1.250.735	1.208.861	1.286.538	-4,53	-3,35	6,43
Total de les Illes Balears	11.966.989	11.694.167	12.694.306	12.734.982	-2,28	8,55	0,32

* Unitat: nombre de viatgers transportats.

Font: Direcció General d'Obres Públiques i Transports del Govern de les Illes Balears; Consell d'Eivissa i Formentera; Consell de Menorca.

QUADRE I-128. TRANSPORT DE PASSATGERS PER FERROCARRIL (2001-2004)

	2001	2002	2003	2004	% var. 02/01	% var. 03/02	% var. 04/03
Palma - Inca - sa Pobra i Palma - Manacor ¹	2.031.205	2.103.233	2.755.643	3.101.282	3,55	31,02	12,54
Sóller - Palma	978.400	856.271	850.000	928.950	-12,48	-0,73	9,29
Sóller - Port de Sóller	756.000	844.943	910.000	829.910	11,76	7,70	-8,80
Total de les Illes Balears	3.765.605	3.804.447	4.515.643	4.860.142	1,03	18,69	7,63

* Unitat: nombre de viatgers transportats.

1. El tram Inca-sa Pobra entrà en funcionament el 8 de gener de 2001.

Font: Serveis Ferroviaris de Mallorca; Ferrocarril de Sóller, SA.

10.4.4. LES ACTIVITATS POSTALS

La línia bàsica de l'activitat postal de les Illes Balears va ser durant l'any 2004 -i en els anys anteriors- la més important, ja que del total de serveis postals d'aquest any el 78% varen ser de la línia bàsica. La resta de serveis postals es dividiren entre la línia econòmica (21%) i la línia urgent (1%). S'ha de remarcar que, si bé tots els serveis postals tingueren una evolució positiva l'any 2004 respecte del 2003, aquest creixement sembla que es va alentir, ja que els per-

centatges de creixement —principalment, en la línia econòmica— varen ser inferiors a l'any anterior. (Vegeu el quadre I-129.)

10.4.5. LES TELECOMUNICACIONS

A les Illes Balears, l'any 2004 es va registrar un descens de l'1,64% de les línies fixes i, de fet, la línia RDSI va descendir en més d'un -50% a favor de la línia ADSL. (Vegeu el quadre I-130.)

QUADRE I-129. SERVEIS POSTALS PÚBLICS (2001-2004)

	2001	2002	2003	2004	% var. 02/01	% var. 03/02	% var. 04/03
Línia bàsica	148.560	151.409	156.549	160.906	1,9	3,4	2,8
Línia econòmica	37.933	34.945	41.381	44.080	-7,9	18,4	6,5
Línia urgent	1.200	1.272	1.366	1.451	6,0	7,4	6,2
Total de les Illes Balears	187.693	187.626	199.296	206.437	0,0	6,2	3,6

* Unitat: milers de correspondències, en origen i distribuïdes.
Font: Correus i Telègrafs, Prefectura Provincial de les Illes Balears.

QUADRE I-130. SERVEIS DE LÍNIES TELEFÒNIQUES DE TELEFÓNICA (2002-2004)

	2002	2003	2004	% var. 03/02	% var. 04/03
Línies de telefonia fixa	461.864	495.859	487.704	7,36	-1,64
RTB	391.188	380.738	377.874	-2,67	-0,75
RDSI	54.262	58.198	28.749	7,25	-50,60
ADSL	16.414	56.923	81.081	246,80	42,44
Línies de telefonia mòbil	453.225	467.000	828.500	3,04	77,41

Font: Telefónica de España; Telefónica Móviles de España.